

عنوان

ویژگی های لازم برای نمایندگان مجلس شورای اسلامی
از دیدگاه امام خمین^(ه) و مقام معظم رهبری (مدظله)

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۱۲۱

تاریخ: ۱۳۹۳/۷/۱۵

شناسنامه

عنوان:

ویژگی‌های لازم برای نمایندگان مجلس شورای اسلامی
از دیدگاه امام خمینیه^(ه) و مقام معظم رهبری^(مدخله)

تدوین:

امیر حسین اصل زعیم

نظارت علمی:

سید محمد هادی راجی

معاونت پژوهشی

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۱۲۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۷/۱۵

پژوهشکده شورای نگهبان

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب

۳	 مقدمه
۴	 بخش اول) ملزومات احراز صلاحیت شورای نگهبان
۴	 ۱ - رسالت های شورای نگهبان
۵	 ۲ - ملاک ها و بایسته های احراز صلاحیت
۵	 الف) قانون
۶	 ب) احراز عرفی بر اساس قرائن و امارات
۶	 پ) تنگ نگرفتن دایره احراز صلاحیت
۷	 ت) دقت در احراز صلاحیت
۸	 ث) ملاک قراردادن وضعیت کنونی افراد
۸	 ج) اجرای اصل استصحاب در احراز صلاحیت نمایندگان سابق مجلس
۹	 چ) ایستادگی در مقابل زیاده خواهان در احراز صلاحیت
۹	 ح) لزوم رد صلاحیت دست نشانده ها
۱۰	 بخش دوم) محورهای معیار عمل شورای نگهبان
۱۰	 ۱ - محور فکری و اعتقادی
۱۰	 الف) پایبندی به احکام اسلام
۱۰	 ب) عدم انحراف اعتقادی
۱۱	 پ) متقی و متدین بودن
۱۲	 ت) پایبندی به نظام و قانون اساسی
۱۲	 ث) صادق و امین بودن
۱۲	 ج) انقلابی و در خط امام(ره) بودن
۱۳	 ۲ - محور اقتصادی
۱۳	 الف) اهتمام به امور محرومین

- (ب) عدم وابستگی به کانونهای قدرت و ثروت ۱۴
- (پ) ساده زیستی و پرهیز از اشرافیگری ۱۴
- ۳ - محور سیاسی ۱۵
- (الف) عدم وابستگی و تمایل به شرق و غرب ۱۵
- (ب) پایبندی به وحدت و انسجام ۱۶
- (پ) عدم تضعیف دولت ۱۶
- (ت) شجاعت داشتن ۱۷
- (ث) دارا بودن بینش سیاسی ۱۷
- (ج) حفظ عزت ملی ۱۸
- (چ) لزوم موضع گیری های دقیق سیاسی ۱۸
- ۴ - محور عملکرد و تخصص ۱۸
- (الف) کارآمدی ۱۸
- (ب) صداقت و دلسوزی ۱۹
- (پ) تجربه داشتن ۱۹
- (ت) برنامه داشتن، خوش نامی و جوان گرایی ۱۹
- (ث) مغتنم شمردن تمامی وقت مجلس ۱۹
- (ج) اهتمام در قانونگذاری و نظارت ۲۰
- (چ) مفتون و فریفته نشدن ۲۰
- (ح) محدود نکردن فعالیت ها به حوزه انتخابیه ۲۰
- (خ) تصمیمگیری مستقل با استفاده از کارشناسان ۲۱
- (د) تلاش مستمر و عدم تفاوت سال اول و آخر نمایندگی ۲۱
- (ذ) حضور منظم و به موقع در مجلس و کمیسیونها ۲۱
- ۵ - محور اخلاقی و شئون نمایندگی ۲۲
- (الف) رعایت اخلاق و آداب اسلامی در بحث و انتقادها ۲۲
- (ب) التزام به رعایت حدود شرعی و قانونی در نطق های پیش از دستور ۲۴
- (پ) التزام به حفظ شئون نمایندگی ۲۴
- (ت) حریص نبودن برای تصدی سمت نمایندگی ۲۴
- (ث) مردمی بودن ۲۵
- (ج) رعایت اخلاق تبلیغاتی و ندادن وعدههای نشدنی ۲۵

مقدمه

امام خمینی^(ه) و مقام معظم رهبری^(مدظله) به مناسبت‌های مختلف در خصوص اهمیت، ارزش و جایگاه فعالیت‌های شورای نگهبان در روند بررسی و تأیید صلاحیت نامزدهای انتخاباتی، به ایراد سخنرانی پرداخته‌اند که جملگی حاکی از ضرورت اهتمام و دقت نظر فراوان در این مسئله می‌باشد. از سویی دیگر نیز همواره در خصوص نمایندگان مجلس خطاب به انتخاب‌کنندگان با بیان شاخصه‌هایی به ارائه‌ی معیارهایی جهت انتخاب نمایندگان صالح و شایسته^۱ پرداخته‌اند و در انتخاب نامزدهای صالح به انتخاب از طریق تشخیص فردی یا کسب اطلاع از خبرگان توصیه نموده‌اند.^۲ علاوه بر این بخشی از ملاک-های لازم برای نماینده شایسته، از خطاب به نمایندگان مجلس در مقام نمایندگی مجلس و در مقام نامزدی برای دوره‌های بعد قابل استنباط می‌باشد که با بررسی مجموع فرمایشات و مکاتبات تا سال ۱۳۹۳ محورهایی پنج‌گانه استخراج شده و در این نوشتار ملاک تقسیم‌بندی قرار گرفته است. هر محور شامل زیرشاخه‌هایی مستخرج از فرمایشات ایشان می‌باشد و با عنایت به سیاق و قرائن فرمایشات تمامی شاخصه‌ها از ضرورت و اهمیت گسترده‌ای برخوردار است. بنابر تفصیلی بودن فرمایشات و تأکید و تکرار اکثر موارد در مناسبات و برهه‌های مختلف، با ذکر مصادیق اعلای هر محور و شاخصه، به بیان تاریخ سایر منابع مشابه بسنده نموده‌ایم.

این نوشتار در دو بخش کلی به دسته‌بندی دیدگاه‌های امام خمینی^(ره) و مقام معظم رهبری^(مدظله) پرداخته است. بخش اول به رسالت‌ها و بایسته‌های نهاد شورای نگهبان به عنوان متولی امور بررسی و احراز صلاحیت‌های تصدی نمایندگی مجلس و ضرورت‌های

۱. نماینده‌ی صالح آن کسی است که پایبندی او به اسلام باشد، پایبندی او به عدالت باشد، پایبندی او به منافع ملی باشد، مرز او با دشمن مرز مشخصی باشد. اگر این نشد، آن نماینده، نماینده‌ی خوبی نخواهد بود؛ نماینده‌ی ملت در واقع نخواهد بود آن کسانی که مرزشان با دشمن و دست‌نشانندگان دشمن مرز کم‌رنگی است، این‌ها برای ورود به مجلس اصلح نیستند. کسانی باید باشند که مرز روشنی با دشمن داشته باشند. (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۶/۱۲/۲۲)

۲. اگر خودتان توانستید کسانی را بشناسید که دارای این خصوصیات باشند، بروید به آن‌ها رأی دهید؛ اما اگر خودتان آشنایی ندارید، در هر نقطه‌ی کشور از آدم‌های امینی که به آن‌ها اطمینان داشته باشید، بپرسید؛ آن‌ها معرفی می‌کنند، تا این شاء الله یک مجلس قوی، مردمی و متکی به آراء مردم تشکیل شود. (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۱۳۸۲/۱/۲۴)

پیش روی آن اختصاص یافته است و بخش دوم به بیان شاخصه‌ها و مصادیق احراز صلاحیت در چارچوب تعیین شده در مرحله‌ی عمل برای شورای نگهبان می‌پردازد. تمامی این محورها و شاخصه‌ها به نحو مجموعی و با بررسی کامل بیانات و مکتوبات احصاء گردیده است که برای نهاد شورای نگهبان در مقام بررسی و احراز صلاحیت‌ها در کنار رویه اجرایی به عنوان ملاک‌های عینیت دهنده و یقین‌بخش ایفای نقش می‌نماید.

بخش اول) ملزومات احراز صلاحیت شورای نگهبان

۱- رسالت‌های شورای نگهبان

وظایف و رسالت‌های شورای نگهبان در روند احراز صلاحیت نامزدهای انتخاباتی در فرمایشات رهبر معظم انقلاب (حفظه الله) اینگونه تبیین شده است:

مسئولان امور انتخابات، اعم از مسئولان اجرایی که وزارت کشور است و شورای نگهبان که کار نظارت را به عهده دارد، وظایف سنگینی دارند. اندک اختلالی در این کار عظیم، حقیقتاً یک گناه و یک جرم است. مبادا بگذارید در این امر مهم، کوچک‌ترین اختلالی به وجود آید. (بیانات در دیدار اعضای هیئت نظارت بر انتخابات شورای نگهبان، ۱۳۷۴/۱۱/۱۴)

... در امر نظارت باید قانون و موازین ملاک و معیار باشد و نه مذاق‌ها و سلیق شخصی. مطلقاً دنبال مذاق شخصی نروید و این‌طور نباشد که یک‌وقت انسان خودش تشخیص دهد که اگر این فرد در مجلس نباشد، برای مجلس خسارتی است؛ اگر این شخص باشد، برای مجلس فایده‌ای دارد؛ آن‌گاه برخلاف موازین و مقررات، این مذاق اعمال شود. باید کاری کنید که بتوانید پیش خدای متعال و بندگان او جواب‌گو باشید. اگر از شما سؤال شد که به چه مناسبت این شخص را رد کردید، شما بگویید: پروردگارا! من ملزم بودم طبق مقررات عمل کنم. مقررات چنین گفت، من هم این شخص را رد کردم؛ یا مقررات چنین گفت، من این شخص را تأیید کردم؛ اما اینکه من این‌گونه تشخیص دادم، من این‌گونه فهمیدم، من این آدم را مضر دانستم، من این آدم را مفید دانستم؛ این‌ها قابل قبول نیست. این‌ها را نه خدای متعال قبول خواهد کرد، نه بندگان خدا. باید طبق موازین و مقررات عمل کنید. هیچ‌گونه ملاحظه‌ای نباید مانع از اعمال مقررات شود.

نکته‌ی بعد این است که اگر شورای نگهبان در این قضیه به یک نتیجه‌ی منطبق بر قانون و مقررات رسید، باید با قاطعیت اقدام کند. هیچ‌چیزی نباید مانع از اقدام قاطع قانونی شود. در همه‌ی امور، بخصوص در چنین اموری که با افکار و عواطف و احساسات و عقاید و

آراء گوناگونی مواجه است، قاطعیت چیز لازمی است.

... شورای نگهبان نقطه‌ی تضمین و تأمین برای نظام اسلامی است. این امر بسیار مهمی است. ... شورای نگهبان در مجموعه‌ی تشکیلات نظام جمهوری اسلامی، مثل بقیه‌ی دستگاه‌ها نیست که بگوییم ارگان‌ها و تشکیلات مختلفی هستند؛ بعضی مهم‌ترند، بعضی کم‌اهمیت‌ترند؛ این هم یکی از آن‌ها؛ نه. شورای نگهبان مثل بعضی از پدیده‌های یک نظام - مانند قانون اساسی - وضع ویژه‌ای دارد. شورای نگهبان تشکیلاتی است که اگر خوب باشد و درست کار کند، این نظام دیگر خطر انحراف از دین نخواهد داشت. این چیز کمی نیست. این چیز قابل مقایسه‌ای با چیزهای دیگر نیست.

چنین دستگاهی که این همه اهمیت دارد، باید اَبَتهت و اقتدار و تکریم و حرمتش حفظ شود. هم خود آقایان محترمی که در این شورا و یا منتسب به این شورا هستند بایستی این اَبَتهت و احترام و حرمت را حفظ کنند، هم دیگران که در بیرون شورا هستند. مبدا خدای نکرده کسی از هیئت‌های نظار در گوشه‌ای از کشور کاری کند که دهان بدخواهی را باز کند و احترام شورای نگهبان هتک شود؛

نکنه‌ی دیگر، حفظ احترام و آبروی اشخاص است. اگر کسانی در پرونده‌هایشان مشکلی دیده شد که بنا شد به مجلس نروند، مشکل آن‌ها بازگو و پخش نگردد و هتک حرمت آن‌ها نشود. البته ممکن است بعضی کسان بگویند فلان کس را که رد کرده‌اید، باید علت آن را صریحاً بگویید. اگر مطلبی گفتنی است، اشکالی ندارد آن را بگویید؛ اما اگر مطلبی ناگفتنی است، نباید آبروی اشخاص با این حرف‌ها برود و بیان شود. چون به ما این‌طور گفته‌اند و فشار آورده‌اند، پس ما آبروی این آدم‌ها را ببریم؛ نه. در اسلام حرمت مؤمن خیلی اهمیت دارد و نباید هتک حرمت شود. (بیانات در دیدار اعضای هیئت نظارت بر انتخابات شورای نگهبان، ۱۳۷۴/۱۱/۱۴)

۲- ملاک‌ها و بایسته‌های احراز صلاحیت

در یک بررسی مجموعی بایسته‌های شورای نگهبان در مقام احراز صلاحیت نمایندگان مجلس از نظر امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله) بدین نحو قابل دسته‌بندی می‌باشد:

الف) قانون

قانون برای رهبری، ریاست‌جمهوری، مسئولان قوای سه‌گانه و رده‌های مختلف مدیریت، تا رده‌های شوراهای شهر و روستا و دیگر جاها ضوابطی را معین کرده است که

برخاسته از همان دید و فکر اسلامی است. این ضوابط باید احراز شود. باید تشخیص داده شود که این شرایط در این شخص وجود دارد، بعد او در معرض رأی مردم قرار گیرد، اگر ملاک رأی مردم است؛ یا نصب شود، اگر ملاک، انتصاب است؛ مثل بعضی از مسؤولیت‌هایی که وجود دارد. (بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان، ۱۳/۱۲/۱۳۸۱)

ب) احراز عرفی بر اساس قرائن و امارات

ما احراز [صلاحیت] را حتمی می‌دانیم؛ ولی در این‌گونه مواقع عادتاً احراز یقینی و علمی ممکن نیست و احراز به معنای قیام بیّنه هم تقریباً همین‌طور است. اگرچه فرموده‌اند دو نفر یا سه نفر هم باشند کافی است؛ اما کمتر پیدا می‌شود مواردی که دو نفر شاهد عادل شهادت‌دهنده‌ی «عن حس» بیابند و راجع به مطلبی شهادت دهند. در خیلی از این مسائل، مرزهای حدس و حس با هم نزدیک است و گاهی حدسیات با حسیات مشتبه می‌شود؛ بخصوص که در خیلی از حرف‌ها و اظهارات، جای تفاسیر مختلف وجود دارد؛ یعنی شخصی حرفی زده، وقتی شما به خودش مراجعه می‌کنید، می‌گوید من منظورم چیز دیگری بوده است. نمی‌شود گریبان او را گرفت که ظاهر حرفت این است. اگر کسی خلاف ظاهر اراده کرده، یا در آن وقت توجه به ظاهر نداشته، خلاف شرع که نکرده است. بنابراین «ممکن است» شخصی خلاف ظاهر حرف زده باشد؛ همین ممکن که شد، احتمال وارد می‌شود و پایه‌ی شهادت «عن حس» را سست می‌کند. بنابراین احراز که می‌گوییم، مراد احراز علمی یا احراز شرعی به معنای قیام بیّنه نیست، بلکه مراد احراز عرفی ناشی از قرائن و امارات است که باید قرائن و اماراتی قائم شود و انسان با یک اطمینان عرفی به این معنا برسد، که البته ممکن است در هر دو طرف قرائن و امارات وجود داشته باشد؛ مثلاً اگر یک نفر در جایی حرفی زده و در جای دیگری هم حرف دیگری زده که نقطه‌ی مقابل آن حرف است، این هم باید به حساب بیاید و انسان از مجموع و برآیند این‌ها مطلبی را احراز کند؛ یعنی آن نقاط اثبات‌کننده هم در کنار نقاطی که به حسب ظاهر، صلاحیت‌ها را نفی می‌کند، به حساب آید. (بیانات در دیدار اعضای شورای نگهبان، ۲۴/۱۰/۱۳۸۲)

پ) تنگ نرفتن دایره احراز صلاحیت

*** آقایان احراز را حتمی بگیرید؛ اما دایره‌ی محرز را خیلی تنگ نگیرید؛ یعنی صلاحیتی که برای مجلس هست، مشخص شود که چگونه صلاحیتی است. واقعاً ببینیم آن مقدار صلاحیتی که برای مجلس در زمینه‌ی التزام به قانون اساسی و التزام به دین مبین

۱. در این نوشتار فرمایشات حضرت امام (ره) با نشانگر * و فرمایشات مقام معظم رهبری با نشانگر ** معین شده‌اند.

اسلام و بقیه‌ی شرایط وجود دارد، چه اندازه التزامی است. می‌شود این را یک امر مقول به تشکیک دانست که شدت و ضعف دارد. آن التزام شدید کذابی که با اندک چیزی که دیده شود مخدوش می‌گردد، معلوم نیست که برای نماینده‌ی مجلس لازم باشد؛ آن مثلاً فرض بفرمایید برای رهبری یا برای برخی از مقامات عالی‌رتبه‌ی دیگر لازم است. برای مجلس حدی از این خصوصیات و شرایط لازم است که ما اسمش را صلاحیت‌ها می‌گذاریم. آن حد را باید درست تشخیص داد و آن را احراز کرد. گاهی مثلاً فرض بفرمایید یک نفر در فضایی قرار می‌گیرد که هیچانی می‌شود و حرفی می‌زند که ممکن است حرف خوب و درستی نباشد؛ اما حاکی از عدم التزام آن شخص به دین یا به جمهوری اسلامی نیست. فرض کنید جوانی است که در محیطی هیچانی قرار گرفته و چند نفر مطلبی گفته‌اند و او هم حرفی زده، یا در جلسه‌ای که دو، سه یا پنج نفر از دوستان راجع به کشور و اسلام صحبت می‌کنند، جمله‌ای گفته که این جمله ممکن است در صحبتی دوستانه قابل قبول باشد - هرچند که انتقادآمیز بوده؛ یا انتقاد از رهبری یا از برخی از مبانی نظام - اما نمی‌توان این جمله و حرف را که به گوش ما رسیده، حاکی بدانیم از این‌که این شخص از صلاحیت ساقط شده است. این مطلب را برای توضیح معنای تنگ نگرفتن دایره‌ی محرز گفتم. شرایطی هست که باید احراز شود؛ متها اندازه‌ی وجود این شرایط در اشخاص مختلف، ممکن است مختلف باشد؛ همچنان که آن مسائلی که حاکی از وجود یا فقدان این شرایط هست، آن‌ها هم در شرایط و اوضاع و احوال مختلف تفاوت پیدا می‌کند. (بیانات در دیدار اعضای شورای نگهبان، ۱۳۸۲/۱۰/۲۴)

*** شورای نگهبان از لحاظ قانونی موظف است صلاحیت‌ها را احراز کند؛ باید تشخیص بدهد، باید برسد به این که این صلاحیت وجود دارد. البته توصیه‌ی همیشگی ما این بوده است که سطح صلاحیت‌ها را آن‌قدر بالا نبرند که یک عده‌ی معدودی ته آن بمانند. آنچه که موجب صلاحیت است، یک قدری سطح آن را باسماحت‌تر نگاه کنند. (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۹۰/۱۱/۱۴)

ت) دقت در احراز صلاحیت

من به هیچ وجه توصیه نمی‌کنم که کسی در مقابل افرادی که می‌خواهند با قانون کردن کلفتی کنند کوتاه بیاید؛ این را هم به آقایان گفتم، هم به بعضی از کسانی که برای شکایت پیش ما آمدند؛ اما مؤکداً توصیه می‌کنم که مراقب باشید حق کسی ضایع نشود؛

چون ردّ صلاحیت چیز کوچکی نیست؛ یعنی این‌که ما کسی را ردّ صلاحیت کنیم و احیاناً صلاحیت داشته باشد. «جرح»، مسأله‌ای خیلی مهمی است. این‌طور نیست که بگوییم ما این‌طور فهمیدیم؛ نه، باید جوانبش کاملاً دیده و رعایت شود.... باید سعی کنید آنچه انجام می‌گیرد، متقن باشد. من همواره به دوستان عزیز و محترم شورای نگهبان گفته‌ام که انسان باید جای پا را مستحکم انتخاب کند و بر روی آن بایستد؛ زیر پا نایستی سست باشد و هیچ شبهه‌ی تخلف و تخطّی از قانون یا کوتاهی در امر تطبیق با قانون نباید به‌وجود آید. ... آنچه که وظیفه‌ی من و شماست، این است که سعی کنیم آنچه را که وظیفه‌ی قانونی است، با دقّت و با اتقان و با رعایت حال آن کسانی که با آن‌ها سر و کار داریم، انجام دهیم؛ یعنی ظلم به کسی نشود و حقّ کسی پامال نگردد. افرادی که صدای کلفتی دارند و همه صدای آن‌ها را می‌شنوند، به نظر من به قدر آن استاد دانشگاه که فرضاً نامه‌ی خصوصی به جناب آقای جنتی می‌نویسد که مرا رد صلاحیت کرده‌اند، در حالی که خصوصیات و سوابق من این است، اهمیت ندارند. من دلم برای آن شخص می‌سوزد و برای کسی که در گوشه و کنار باشد و خدای نکرده به حقّ او بی‌توجهی شده و ردّ صلاحیت شده، در حالی که به‌طور عقلایی و عرفی و با همان قرائن عادی می‌شود صلاحیتش را احراز کرد. آنچه بنده را نگران می‌کند این است که نکند چنین اتفاق بیفتد. (بیانات در دیدار اعضای شورای نگهبان، ۱۳۸۲/۱۰/۲۴)

ث) ملاک قرار دادن وضعیت کنونی افراد

پرونده‌ی یک‌یک افرادی را که هستند، نگاه کنید. البته ممکن است بعضی سابقه‌ای داشته باشند که انسان براساس قرائنی که دارد، تأیید می‌کند آن سوابق - که الان مطلوب نیست - از آن اشخاص منقطع شده است. بنابراین انسان باید برطبق وضعیت حال حکم کند. (بیانات در دیدار اعضای شورای نگهبان، ۱۳۸۲/۱۰/۲۴)

ج) اجرای اصل استصحاب در احراز صلاحیت نمایندگان سابق مجلس

در مورد نمایندگان مجلس هم من به جناب آقای جنتی پیغام دادم - پای این مطلب هم ایستاده‌ام و به نظر من هیچ شبهه هم ندارد - که این‌جا جای استصحاب است، مادامی که خلافتش ثابت شود؛ یعنی شما نگوئید ما آن وقت یقین نداشتیم؛ نه، حمل بر صحت کنید. جایی هم که هم عمل خودتان را - آن‌هایی که بودید - هم عمل دیگران را - آن‌ها که نبودند - شک دارید، حمل بر صحت کنید. این‌هایی که آمدند، با احراز آمده‌اند؛ مگر

خلافش ثابت شود. اگر خلافش ثابت شد، به حرف هیچ‌کس گوش نکنید و همان مطلبی را که ثابت شده عمل کنید؛ اما اگر خلافش ثابت نشد، این احراز، استصحاب است و هیچ لزومی ندارد که انسان بخواهد از طریق دیگری این صلاحیت را احراز کند. به نظر من در مورد نمایندگان مجلس، می‌شود این کار را انجام داد. البته حساب آن کسی که بعد از احراز صلاحیت، عدم صلاحیتش ثابت شده، جداست و آن، محلّ کلام نیست؛ اما مادامی که احراز عدم صلاحیت نشده، جای استصحاب صلاحیت است؛ آن وقت صالح بود، حالا هم صلاحیتش را استصحاب کنید. آن‌جایی هم که شک هست، استصحاب کنید. این، مخصوص نمایندگانی است که احراز صلاحیتشان در دوره‌ی قبل شده است. البته کسانی در دوره‌های اسبق بوده‌اند که طبعاً چنانچه در دوره‌ی قبل صلاحیتشان رد شده باشد، دیگر این‌جا جای استصحاب نخواهد بود؛ اما اگر کسانی هستند که دوره‌های قبل در مجلس بوده‌اند و بعد هم اصلاً نامزد نشده‌اند، همین حرف برایشان جاری خواهد بود. (بیانات در دیدار اعضای شورای نگهبان، ۱۳۸۲/۱۰/۲۴)

ج) ایستادگی در مقابل زیاده‌خواهان در احراز صلاحیت

کسانی هم هستند که زیاده‌خواهند و با گردن‌کلفتی می‌خواهند کار خود را پیش ببرند. این‌ها می‌خواهند روی مسئولان کشور فشار وارد آورند. روی این آقایان فشارهای زیادی بود، اما ایستادگی کردند. من از خدای متعال برای آن‌ها توفیق می‌خواهم و از آن‌ها تشکر می‌کنم که در مقابل فشار گروه‌های فشار و زیاده‌خواه ایستادگی کردند و تسلیم نشدند؛ هم رؤسای محترم آن دو قوه و هم شورای محترم نگهبان. (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۲/۱۱/۱۵)

ح) لزوم رد صلاحیت دست نشانده‌گان

آدم پول‌پرستی؛ آدم پیشکرده‌ی خوانین و اشرار منطقه‌ای، از فقد یا ضعف نظارت استفاده کند و وارد مجلس شود و بعد بخواهد برای آن‌گونه افراد کار و تلاش کند؛ یا مثلاً در هنگام انتخابات به او پول بدهند تا وارد مجلس شود. اگر واقعاً این‌طور کسانی را شناختید، بی‌دریغ ردشان کنید. اگر دیدید کسانی هستند که برای این‌طور کارها به مردم پول می‌دهند یا دهن مردم را شیرین می‌کنند، بدانید که این آدم‌ها، آدم‌های نامناسبی هستند. وقتی معلوم می‌شود کسانی هستند که به‌خاطر امور مادی و در راه کسب متاع دنیوی می‌خواهند مسند با ارزشی را که قانون برای مردم وضع می‌کند، غصب کنند، بایستی جلوشان گرفته

شود. معیارها هم ناظر به این است. (بیانات در دیدار اعضای هیأت نظارت بر انتخابات شورای نگهبان، ۱۳۷۴/۱۱/۱۴)

بخش دوم) محورهای معیار عمل شورای نگهبان

پس از پرداختن به ضوابط و ملزومات احراز صلاحیت برای شورای نگهبان، به بررسی محورهای موضوعی و مصادیق عمل از دیدگاه امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله) در تقسیم‌بندی پنج‌گانه می‌پردازیم.

۱- محور فکری و اعتقادی

الف) پایبندی به احکام اسلام

* [مردم] کسانی را انتخاب کنند که صد در صد مسلمان و معتقد به احکام اسلام و متعهد به اجرای احکام اسلام و مخالف با مکتبهای انحرافی و معتقد به جمهوری اسلامی باشند. (صحیفه امام، ج ۱۲، ص: ۲۰۰)^۱

*** آن کسی که اسلام را نمی‌پسندد و مقررات اسلامی را قبول نمی‌کند و برای خاطر دل بیگانگان و خوشامد دیگران، به انقلاب و ارزشهای انقلابی اهانت می‌کند و یا به خاطر ترس از دیگران، به جای اینکه به ملت گرایش نشان دهد، به دشمن گرایش نشان می‌دهد و آن کسی که تقوای لازم را ندارد و اهل معنویات نیست و اهل دنیاست و فقط برای نام و نشان و استفاده‌ی شخصی، این مسئولیت را می‌خواهد، او لایق و شایسته‌ی این کار نیست. (بیانات در خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۷۴/۱۲/۱)

ب) عدم انحراف اعتقادی

* باید به اشخاصی که احتمال انحراف در آنان می‌رود رأی ندهند - چه احتمال انحراف عقیدتی، اعمالی و یا اخلاقی - که به چنین اشخاص اعتماد نمی‌شود کرد و رأی به آنان موجب مسئولیت خواهد بود. (صحیفه امام، ج ۱۲، ص: ۲۰۰)^۲

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (صحیفه امام، ج ۱۲، ص ۱۷۰)، (صحیفه امام، ج ۱۲، ص: ۱۷۰)، (صحیفه امام، ج ۹، ص ۵۳۲)، (صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۱)، (صحیفه امام، ج ۹، ص: ۹۳)، (صحیفه امام، ج ۱۲، ص ۱۸۰)

۲. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (صحیفه امام، ج ۶، ص ۵۰۹)، (صحیفه امام، ج ۱۲، ص: ۱۵۰)، (صحیفه امام، ج ۲۱، ص: ۴۲۱)

*** بهترین کسانی را هم که می‌شود انتخاب کرد، کسانی هستند که انسان نسبت به آن‌ها اطمینان دارد که وقتی وارد مجلس شورای اسلامی شدند، مورد اعتماد و اطمینانند و خدای نکرده، دچار انحراف و فساد نخواهند شد و برای مردم و اسلام و مسلمین و رفاه امور کشور و پیشبرد اهداف انقلاب و گسترش و تعمیق ارزشهای انقلابی، تلاش خواهند کرد و تحت تأثیر دشمن قرار نخواهند گرفت. نیروهای انقلاب را به مجلس شورای اسلامی بفرستید و إن شاء الله مجلس را کامل کنید. (پیام به مناسبت آغاز سال جدید، ۱۳۷۵/۱/۱)

ب) متقی و متدین بودن

*** باید وکلای آزادمنش، وکلای ملی، وکلای متدین، وکلای فاضل به مجلس شورا بفرستید. (صحیفه امام، ج ۶، ص: ۵۱۴)^۱

*** مردم کوشش کنند که وکلای صالح متدین در مجلس بفرستند. تمام گرفتاریها و تمام چیزهایی که بر خلاف موازین عمل می‌شود آنجا حل می‌شود. (صحیفه امام، ج ۹، ص ۳۵۶)

*** انتخاب صالح در درجه‌ی اول یعنی انتخاب نماینده‌ی متدین. برای نماینده، آگاهی سیاسی لازم است؛ جرأت و جسارت در برخورد با مسائل لازم است؛ آگاهی از مسائل کشور لازم است؛ آگاهی از مسائل جهان لازم است. همه‌ی این‌ها لازم است. لکن رکن اصلی، تدین است؛ یعنی اعتقاد به اسلام و به اصول و پایه‌های دینی و عامل بودن به این‌ها. این، اساس قضیه است. نماینده‌ای که متدین باشد، شما خاطرتان جمع است که خیانت نخواهد کرد؛ کار خلاف نخواهد کرد؛ حتی کوتاهی و سستی نخواهد کرد. نماینده‌ی متدین، هر یک‌ساعتی را که بخواهد غیبت کند و در مجلس نباشد، احساس می‌کند این خلاف شرع است و چون متدین است، این خلاف شرع را انجام نمی‌دهد. نماینده‌ی متدین، از تربیون مجلس برای گفتن سخن ناحق، استفاده نمی‌کند. نماینده‌ی متدین، مصالح انقلاب و کشور را بر مسائل شخصی یا گروهی، مقدم می‌داند. تدین، این خصوصیات و این خواص مهم را دارد. اگر این شرط را بتوانید تأمین کنید و نماینده‌ی متدین را إن شاء الله پیدا و انتخاب کنید، آن جهات بعدی قابل تأمین‌تر است. (مصاحبه‌ی در پایان بازدید از پنجمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران، ۱۳۷۱/۲/۱۷)

*** نماینده باید متدین باشد. بی‌دینی و بی‌تقوایی چیز بدی است؛ هر جا باشد، انسان را آسیب‌پذیر می‌کند. اگر در جای حساس باشد، آسیب‌پذیری آن بسیار گران تمام خواهد شد.

۱. مشابه این معیار در این منبع نیز بیان شده است؛ (صحیفه امام، ج ۷، ص ۳۰۱)

(بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴)^۱

*** نماینده‌ی متدین، امین، طرف‌دار عدالت، مخالف با فساد، طرف‌دار حقوق محرومین، پایبند به مبانی اسلام و ارزشهای اسلامی و خط امام؛ یک چنین نماینده‌ای را بفرستند مجلس؛ آن وقت مجلس مقتدر خواهد شد، عزتمند خواهد شد. (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۸۶/۱۲/۲۲)^۲

*** بنده این را می‌شناسم که کسی که می‌آید به مجلس، باید باتقوا باشد. اولین شرط تقواست: «انّ اكرمکم عند الله اتقاکم». (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم قم، ۱۳۸۲/۱۰/۱۸)

(ت) پایبندی به نظام و قانون اساسی

*** عمده‌ی آنچه که در یک نماینده لازم است، اعتقاد به این نظام و اعتقاد به اسلام و انقلاب و سعی برای انجام یک مسئولیت و تعهد است. (بیانات در دیدار اعضای هیئت نظارت بر انتخابات شورای نگهبان، ۱۳۷۴/۱۱/۱۴)

*** هر کس که به این نظام معتقد و پایبند است، می‌تواند وارد میدان انتخابات شود. کسانی که این نظام و قانون اساسی را قبول ندارند، آمدنشان به مجلس خطاست و خودشان هم بایستی بدانند که از نظر این ملت آمدن آن‌ها به مجلس خطاست. معلوم است کسانی که این قانون اساسی و این ملت و کارها و شعارها و راه و اهدافش را قبول ندارند، نباید به مجلس بیایند؛ (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم قم در آستانه سالروز قیام ۱۹ دی ۱۳۸۲/۱۰/۱۸)

(ث) صادق و امین بودن

*** با همت والای شما باید اشخاص متنور و اشخاص امین و صادق در مجلس شورا بروند که مقدرات شما را بر طبق خواسته‌های خدای متعال پیاده کنند. (صحیفه امام، ج ۶، ص: ۴۸۸)

(ج) انقلابی و در خط امام (ره) بودن

*** آن کسی که به عنوان وکیل این ملت انقلابی و مؤمن و شجاع به مجلس می‌رود، باید انقلابی و مؤمن و شجاع باشد. اگر نگوییم شجاعترین و مؤمن‌ترین و انقلابی‌ترین؛ لاقلاً در سطح این توده‌ی عظیم مردم که این گونه از خود درخشش نشان می‌دهند، باشد..... وکیل آینده‌ی

۱. مشابه این معیار در این منبع نیز بیان شده است؛ (بیانات در اجتماع بزرگ مردم قزوین، ۱۳۸۲/۹/۲۵)

۲. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۱/۱/۷)، (بیانات در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶)، (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت ۱۹ دی ماه سالروز قیام مردم قم، ۱۳۸۰/۱۰/۱۹)، (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۲/۱۱)

مجلس، باید دنبال راه امام و در خطّ او باشد؛ (بیانات در خطبه‌های نماز عید فطر، ۱۳۷۴/۱۲/۱)

*** نماینده باید انقلابی باشد؛ روحیه و نشاط و امید و قوّت و روحیه‌ی انقلابی در او وجود داشته باشد تا بتواند راهمایی را که به نظر بن‌بست می‌رسد، بشکافد و پیش برود. (بیانات در اجتماع بزرگ مردم قزوین، ۱۳۸۲/۹/۲۵)

۲- محور اقتصادی

الف) اهتمام به امور محرومین

*** مردم شجاع ایران با دقت تمام به نمایندگانی رأی دهند که متعبد به اسلام و وفادار به مردم باشند و در خدمت به آنان احساس مسئولیت کنند، و طعم تلخ فقر را چشیده باشند، و در قول و عمل مدافع اسلام پابرجان زمین، اسلام مستضعفین، اسلام رنج‌دیدگان تاریخ، اسلام عارفان مبارزه جو، اسلام پاک طیتان عارف، و در یک کلمه، مدافع اسلام ناب محمدی - صلی الله علیه و آله و سلم - باشند. و افرادی را که طرفدار اسلام سرمایه داری، اسلام مستکبرین، اسلام مرفهین بی‌درد، اسلام منافقین، اسلام راحت طلبان، اسلام فرصت طلبان، و در یک کلمه، اسلام امریکایی هستند طرد نموده و به مردم معرفی نمایند. (صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۱۱)

*** مردم آنهایی را باید انتخاب بکنند که می‌شناسند که به این ملت خدمتگزار است و دلش برای این طبقه ضعیف می‌سوزد. مجلس شورا هم نمی‌خواهیم از طبقه بالا درست بشود. مجلس شورا می‌خواهیم از آدمها، آدمهایی که متوجه‌اند به اینکه به این ملت چه گذشته است در پنجاه و چند سال و در طول نظام شاهنشاهی، و لا اقل در این مواردی، در این مدتی که دیده‌اید خودتان. آن اشخاص را کنار باید بگذارند و یک اشخاصی که امین هستند، اشخاصی که معروف است پیششان به امانت، به دیانت، به خدمت به مردم، آنها را تعیین می‌کنند، باید هم تعیین بکنند. (صحیفه امام، ج ۱۰، ص ۵۲۵)^۱

*** دلسوز مردم - بخصوص طبقات محروم - باشد و برای آنها کار و فکر کند. نامزدهای انتخابات مراقب باشند خود را وامدار ثروتمندان و قدرتمندان و امثال این‌ها نکنند. اگر کسی وامدار دستگاه‌ها و اشخاص و وامدار پول و قدرت شد، دیگر نمی‌تواند برای مردم دلسوزی کند. پس دلسوزی هم یک شرط بزرگ است. (بیانات در خطبه‌های نماز

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (صحیفه امام، ج ۱۲، ص ۱۵۷)، (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۷۲)

جمعه‌ی تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴)^۱

****** باید طرف‌دار محرومین باشد؛ بداند که در کشور محرومیت هست و سعی و همت او باشد که رفع محرومیت کند. باید ضد فساد هم باشد و با فساد مالی و اقتصادی به شدت و به‌جد، از بُن دندان و نه به لفظ، مخالف باشد، تا با فساد مبارزه کند. (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم قم، ۱۳۸۲/۱۰/۱۸)

****** نماینده‌ی مردم باید نماینده‌ی توده‌ی مردم باشد؛ بخصوص نماینده‌ی کسانی باشد که به حضور نماینده‌شان در سطوح تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی کشور بیشتر نیاز دارند؛ آن‌هایی که دستشان به جایی نمی‌رسد و محرومیت بیشتری را دارند. پس در درجه‌ی اول، نمایندگی از مردم محروم را برای خودتان تعریف کنید. (بیانات در دیدار نمایندگان هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۲۷)

(ب) عدم وابستگی به کانون‌های قدرت و ثروت

****** مردم باید کسانی را انتخاب کنند که به کانون‌های ثروت و قدرت متصل نباشند؛ کسانی باشند که واقعاً مردم اینها را بخواهند. (بیانات در اجتماع بزرگ مردم کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۰)

****** نامزد انتخابات باید با قصد خدمت وارد شود. اگر با قصد قدرت‌طلبی و جمع‌کردن پول و مسائل گوناگون و انگیزه‌های ناسالم دیگر وارد شود، به کشور خدمت نمیکند. نامزد انتخابات باید با انگیزه‌ی خدمت وارد شود؛ این را باید تشخیص داد، باید فهمید، باید حدس زد. اگر چنانچه نامزدها به مراکز ثروت و قدرت متصل شوند، کار خراب میشود؛ همچنان که امروز در به‌اصطلاح دموکراسی‌های دنیا، در آمریکا و غیر آمریکا این رسم هست؛ کمپانیها و پولدارها به نامزد انتخابات در ریاست جمهوری یا در انتخابات کنگره پول میدهند، ولی او در مقابل آنها متعهد است. (بیانات در دیدار مردم قم به مناسبت سالروز ۱۹ دی، ۱۳۹۰/۱۰/۱۹)

(پ) ساده‌زیستی و پرهیز از اشرافی‌گری

****** پیوند حقیقی با مردم، مستلزم حضور در میان آنان و دور نشدن از سطح متوسط زندگی آنان است. ساده‌زیستی و پرهیز از اسراف و پرهیز از هزینه کردن بیت‌المال در امور شخصی و غیر ضروری، شرط لازم برای حفظ این پیوند است. ترویج فرهنگ اشرافیگری و تجمل و

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (بیانات در اجتماع بزرگ مردم کرمانشاه، ۱۳۹۰/۷/۲۰، (پیام به مناسبت افتتاح مجلس پنجم، ۱۳۷۵/۳/۱۱)، (بیانات در اولین دیدار با نمایندگان مجلس هشتم، ۱۳۸۷/۳/۲۱)، (بیانات در دیدار با اقشار مردم، ۱۳۷۹/۱۲/۲۴)

سفرهای پرهزینه و بیهوده‌ی خارجی از کیسه‌ی مردم، دور از شأن نمایندگی و عامل گسیخته شدن پیوند نماینده با مردم است. (پیام به مناسبت افتتاح مجلس هفتم، ۱۳۸۳/۳/۶)

*** نماینده‌ی ملت از جنس ملت است. شما نه از قصرهای رفیع و خاندان‌های اشرافی، که از متن مردم، از مدرسه و حوزه و دانشگاه، و از میدان‌های کار به مجلس گسیل شده‌اید. این رابطه و این منش را پاس بدارید و برای خود نگاه دارید. خوی اشرافی و گرایش به اسراف و طعمه انگاشتن این مسئولیت، بلای بزرگی است که گاه مردم سابقاً نجیب و پارسا هم ممکن است نتوانند خود را از آن برحذر بدارند. همه باید بشدت مراقب خویش باشیم و دوره‌ی مسئولیت خود را، حسنه‌ای ماندگار، و نه سیئه‌ای دامنگیر، بسازیم. (پیام به مناسبت افتتاح مجلس هشتم، ۱۳۸۷/۳/۷)

*** مسؤولان نظام، اعم از نمایندگان محترم مجلس و مأموران اجرایی و قضایی، باید مراقب باشند که از عوارضی که در نظامهای طاغوتی و غیرمردمی، بیماری همه‌گیر کارگزاران است، خود را با دقت و وسواس دور نگهدارند؛ بیماری رفاه‌زدگی و عشرت‌طلبی؛ بیماری زدوبند نامشروع و فساد مالی و اداری؛ بیماری تکبر و دوری از مردم و بی‌اهمیتی به نیاز و خواست و اراده و حضور آنان؛ بیماری دست‌بندی‌های ناسالم و ترجیح مقاصد بانندی بر مصالح عمومی و امثال اینها، که ابتلای به آن، مانند موریانه پایه‌های هر نظامی را سست و پوک می‌کند؛ و یا دل‌سپردن به سنتهای طاغوتی و رغبت به احیای آنها و بی‌تفاوتی یا بی‌اعتنایی به ارزشهای اسلامی و انقلابی، که دل را می‌میراند و نشاط و شوق خدمت به مردمی را که مخلصانه جان و مال خود را در راه انقلاب داده‌اند، سلب می‌کند و آنان را نومید و غمگین می‌سازد. (پیام به مناسبت دومین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (ره)، ۱۳۷۰/۳/۱۳)

۳- محور سیاسی

الف) عدم وابستگی و تمایل به شرق و غرب

*** اشخاص خبره را فکر نکنید چه اشخاصی باید انتخاب بکنید؛ اشخاص سالم، اشخاصی که نه شرقی باشند، نه غربی باشند، اعتقاد به جمهوریت اسلامی داشته باشند، ایمان به خدا داشته باشند، اهل علم باشند، امثال ذلک. (صحیفه امام، ج ۹، ص ۳۸)

*** امروز همه باید با هم پای صندوق‌ها برویم و همه با هم اشخاص متعهد مسلم، کسانی که نه گرایش چپ دارند، نه گرایش راست دارند، نه ما را می‌خواهند به آنها بفروشند، نه ما را می‌خواهند به آن طرف بفروشند، این اشخاص را تعیین کنید تا سرنوشت شما و

سرنوشت اسلام، سرنوشت صحیح باشد. (صحیفه امام، ج ۱۲، ص: ۱۸۵)^۱

ب) پایبندی به وحدت و انسجام

* مجلس و نمایندگان باید مؤید وحدت و انسجام جامعه باشند و مسئولین در کنار مردم و مردم همراه و پشتیبان مسئولین به وظیفه خود عمل کنند و از برکات مادی و معنوی اتحاد مقدس خود بهره‌مند شوند.... (صحیفه امام، ج ۲۱، ص: ۵۲)^۲

** نمایندگان محترم باید این یکپارچگی را قدر شناخته، همه‌ی کوشش و مجاهدت خود را صرف تحکیم و تعمیق آن کنند. همه‌ی گفته‌ها و مصوبه‌ها و نطق‌ها در مجلس باید در جهت همدلی بیشتر میان ملت باشد و حتی منش و رفتار و گفتار نمایندگان محترم باید زخم‌هایی را که احیاناً در هنگام انتخابات در برخی از حوزه‌ها پدید آمده است، التیام بخشد. هر حرکت و گفتار و نطقی در مجلس که به دودستگی و اختلاف یا تشویش اذهان مردم بینجامد، کاری برخلاف طبیعت و جهت مجلس شورای اسلامی است. (پیام به مناسبت افتتاح دوره‌ی پنجم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۵/۳/۱۱)

** هر گفتار و کرداری در مجلس که به فرسایش نظام و بر افروختن چالش‌های جناحی بینجامد؛ همبستگی ملی را سست و دشمن را به نفوذ در صفوف ملت و مسئولان امیدوار کند؛ مردم را از کارگشائی نمایندگان خود نومید و در راست‌گویی آنان به تردید افکند؛ بی‌گمان در سمتی مخالف با وظیفه‌ی نمایندگی است. نماینده‌ی مجلس در این صورت، وکیلی بی‌موکل و نشسته بر اریکه‌ای ناسزاوار است. (پیام به مناسبت آغاز به کار هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۶)^۳

پ) عدم تضعیف دولت

* بنای بر این نباشد که مجلس دولت را ضعیف کند. و بنای بر این هم نباشد که دولت مجلس را ضعیف کند. تضعیف هر یک، تضعیف خودش هم هست. (صحیفه امام، ج ۱۲، ص: ۳۴۸)

* لیکن این طور نباشد که هر روز یک وزیر را بیاورید اینجا بنشانید، دعوا بکنید با او و

۱. (صحیفه امام، ج ۶، ص ۵۱۷)، (صحیفه امام، ج ۹، ص: ۵۵)

۲. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۷۰)

۳. مشابه این معیار در این منبع نیز بیان شده است؛ (پیام به مناسبت آغاز به کار هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۶)، (بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۲/۳/۷)

تضعیف کنید دولت را. کاری نکنید تضعیف نشود. همه‌تان را دارند تضعیف می‌کنند، شما نیستید، همه است. خیال نکنید که شما دولت را تضعیف می‌کنید، نخیر. شما هم دولت را تضعیف کنید، تضعیف شماست. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۲۵۵)^۱

*** همه به خوبی می‌دانید که اگر حضرت امام در این زمان بودند، چقدر از این دولت حمایت می‌کردند. آن وقت مردم رأی بدهند، نماینده به مجلس بفرستند و آن نماینده، با استفاده از امکانات مجلس و از تربیون آن، علیه دولت سخن بگویند؟! دروغ بگویند و دروغ بنویسند؟!... من می‌خواهم این مطلب را به عنوان یک «معیار» به شما مردم عرض کنم: کسانی که چوب لای چرخ مسئولین کشور می‌گذارند، در حرف زدن تقوا را رعایت نمی‌کنند، پایبندی ندارند و برای اینکه چهار نفر به آن‌ها علاقه‌مند و طرف‌دارشان شوند، هرچه به دهانشان می‌آید می‌گویند، شایسته‌ی آمدن به مجلس نیستند. (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۱/۱/۷)^۲

ت) شجاعت داشتن

نماینده‌ی مردم باید شجاع باشد. این ملت، ملت شجاع و آزاده‌ای است؛ ملتی است که تهدید قدرتهای متکبر جهانی او را به عقب نمی‌نشاند؛ بنابراین نماینده‌ی او هم باید شجاع باشد و ترسد؛ شجاعت در مقابل دشمن، شجاعت در مقابل باطل، شجاعت در پذیرش حرف حق. (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴)^۳

*** مجلس باید مجلسی باشد که بتواند در مقابل زورگویی‌ها و زیاده‌خواهی‌ها و مرعوب کردن‌ها و تطمیع کردن‌های قدرتمندان جهانی بایستد و مصالح کشور و ملت را محاسبه کند و دنبال آن برود... بعضی‌ها زود مرعوب می‌شوند! من بارها عرض کرده‌ام که قدرت‌های استکباری یعنی همین قدرت‌های سلطه‌گر جهانی که مرتب روی این کشور و آن کشور دست می‌اندازند و دولت‌ها و ملت‌ها را زیر یوغ خودش می‌کشاند، عمده‌ی کارشان از ترساندن می‌گذرد. قدرت واقعی‌شان آن قدر نیست که بر زبان می‌آورند. (بیانات در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶)

ث) دارا بودن بینش سیاسی

۱. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۶۷)

۲. (بیانات در جمع نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۳/۳/۱۱)، (بیانات در دیدار با نمایندگان مجلس، ۱۳۹۲/۸/۳)

۳. مشابه این معیار در این منبع نیز بیان شده است؛ (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳)، (بیانات در دیدار اساتید و دانشجویان قزوین، ۱۳۸۲/۹/۲۶)

نماینده باید دارای فهم و درک سیاسی باشد و مسائل کشور را بفهمد؛ هم مسائل خارجی و توطئه‌های دشمنان را و هم مسائل داخلی و نیازهای مردم و اولویت‌های کشور را. این طور نباشد که بدون رعایت اولویت‌ها، مسأله‌ای را مطرح کنند، شعاری بدهند و برای ملت و دولت مشکل درست کنند. (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۱/۱/۷)

ج) حفظ عزت ملی

که نماینده‌ی مجلس، چون نماینده‌ی این ملت عزیز است، باید عزت این ملت را حفظ کند. بالاخره انتساب به یک جای بالا و بزرگ، اقتضائاتی دارد ... باید این عزت حفظ شود. (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی پنجم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۴/۳/۸)

چ) لزوم موضع‌گیری‌های دقیق سیاسی

شما، نماینده و عصاره و خلاصه‌ی ملت هستید. موضع‌گیری شما در مسائل سیاسی و بین‌المللی، به یک معنا حاکی از موضع‌گیری ملت ایران است. این موضع‌گیری، دوگونه می‌تواند باشد: گاهی می‌تواند دشمن را به دخالت بیشتر امیدوار کند؛ او را نسبت به نظام اسلامی، گستاخ و طلبکار و فرون‌طلب و به زیاده‌خواهی تشویق کند؛ می‌تواند هم درست بعکس باشد. (بیانات در دیدار نمایندگان هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۲۷)

۴ - محور عملکرد و تخصص

الف) کارآمدی

«مجرد اینکه این آدم یک آدم خوبی است خیلی، اول وقت نمازش را می‌خواند و نماز شب می‌خواند، این برای مجلس کفایت نمی‌کند. مجلس اشخاص سیاسی لازم دارد، اشخاص اقتصاددان لازم دارد، اشخاص سیاستمدار لازم دارد، اشخاص مطلع بر اوضاع جهان لازم دارد. باید تعهد به اسلام باشد و موافقت با جمهوری اسلامی باشد لکن این مسائل هم باشد. در یک مجلس باید همه چیز باشد در این کمیسیون‌های مجلس از امور ارتشی و کشاورزی و اقتصاد و همه چیز بحث می‌شود، باید مطلع باشند اینها. آنهایی که در این کمیسیون‌ها هستند باید اشخاصی باشد در بینشان که عالم به اقتصاد باشد، عالم به امور کشاورزی باشد، عالم به امور اداری باشد، عالم به مسائل جهانی باشد. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۲۸۴)^۱

۱. مشابه این معیار در این منبع نیز بیان شده است: (صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۳۳۷)، (صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۴۶۴)

****** نماینده باید کارآمد هم باشد. بعضیها متدین هستند، اما از آن‌ها کاری ساخته نیست. باید به گونه‌ای باشند که بتوانند وظایفی را که بر عهده‌شان قرار دارد، انجام دهند. (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۱۳۸۲/۱۱/۲۴)

****** بگردید آدم‌های مناسب را برای این کار مهم پیدا کنید. آدم مناسب چطور آدمی است؟ باید کارآمد باشد؛ این تجربه بیست‌ساله ماست. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳)

ب) صداقت و دلسوزی

****** نماینده‌ای که انتخاب می‌شود، باید دلسوز مردم باشد، صادق باشد، صمیمی باشد و بخواهد برای مردم کار کند. بعضی تظاهر به کار می‌کنند، اما کار نمی‌کنند. این، به درد نمی‌خورد. باید برای مردم کار کرد. صداقت و دلسوزی نماینده‌ای را که می‌خواهید انتخاب کنید، تشخیص دهید و بعد او را برگزینید. (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ۱۳۷۱/۱/۷)

پ) تجربه داشتن

****** آدمی باشد که حتی المقدور باتجربه باشد. در این کارهای بزرگ، تجربه خیلی مهم است. (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۷۸/۱۱/۱۳)

ت) برنامه داشتن، خوش‌نامی و جوان‌گرایی

****** نماینده باید خدوم، امتحان داده، با کفایت، برنامه‌دار، خوش‌نام و جوان‌گرا باشد و به جوانان اعتقاد داشته باشد. چنین افرادی در هر جای کشور حضور دارند، باید خود را موظف بدانند و بروند نامزد شوند. (بیانات در اجتماع بزرگ مردم قزوین، ۱۳۸۲/۹/۲۵)

ث) مغتنم شمردن تمامی وقت مجلس

****** یکی از مسائل مربوط به بایدها و نبایدهای این مجلس، این است که ذره ذره‌ی وقت آن، قیمت دارد. وقت نباید هدر برود. بدین صورت که مثلاً در وقت معین، سر این مأموریت حضور نداشته باشیم، یا در هنگام مباحثات، در مباحثات داخل نباشیم. فرض کنید، در حالی که شخصی به دفاع از مسأله‌ای می‌پردازد و دیگری رد می‌کند، ما برای خودمان مشغول مطالعه یا مذاکره باشیم، یا فرصت نمایندگی را برای کارهای غیر نمایندگی مغتنم بشماریم. من عرض می‌کنم: شغل نمایندگی، اعزّ از مشاغل دیگر و قیمت وقت مجلس، حتی از تحصیل علم بالاتر است؛ چه رسد به تحصیل مال یا تأمین آتیه! در داخل

مجلس، همه‌ی اهتمام باید به کاری باشد که در صحن مجلس یا در داخل کمیسیون می‌گذرد. این، اساس قضیه است. حضور باید تأمین باشد و حتماً همه در مجلس حاضر باشند؛ مگر اینکه اضطراری باشد... یک دقیقه از وقت این مجلس نباید هدر برود. (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی پنجم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۴/۳/۸)^۱

ج) اهتمام در قانونگذاری و نظارت

*** وظیفه‌ی اصلی در نمایندگی، «قانون‌گذاری» است. البته نظارت بر اجرا و از این قبیل چیزها هم هست. آن‌ها هم بسیار مهم است. اما چیزی که رکن اداره‌ی کشور است، عبارت است از وضع قوانین. اینکه نمایندگان، از همه‌ی گوشه و کنار کشور انتخاب می‌شوند، به آن خاطر است که مصالح همه‌ی کشور در «قانون» متجلی شود. (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی چهارم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۱/۳/۲۰)^۲

چ) مفتون و فریفته نشدن

*** از طرف دیگر، نماینده نباید مفتون هم بشود. بعضیها مفتون و فریفته می‌شوند و دهنشان باز می‌ماند! این‌ها آدم‌های ساده‌لوحی هستند که راه‌حلهای خیالی اقتصادی یا سیاسی یا امنیتی‌ای که با آب و تاب تمام و با رنگ و لعاب گوناگون عرضه می‌شود، آن‌ها را از خود بی‌خود می‌کند! سالها تجربه می‌کنند؛ اما آخرش خود و دیگران را به خاک سیاه می‌نشانند! بنابراین، مفتون هم نباید بشوند؛ بلکه به دنبال راه حل صحیح، راه حل مستقل، راه حل برخاسته از شرایط خاص این ملت و این کشور و راه حل ارائه شده شده از سوی اسلام باشند. (بیانات در دیدار کارگزاران حج، ۱۳۷۸/۱۱/۲۶)

ح) محدود نکردن فعالیت‌ها به حوزه انتخابیه

*** خطاست اگر نماینده‌ای بیاید در تربیون باز مجلس بایستد؛ بدون توجه به اقتضائات مالی و بودجه‌ای، بدون توجه به اولویتها، بدون توجه به برنامه‌هایی که مجلس قاعداً باید آن‌ها را تصویب کند، سنگی بیندازد که «آقا، بیاید این کار را برای حوزه‌ی انتخابیه‌ی من

۱. مشابه این معیار در این منبع نیز بیان شده است؛ (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی پنجم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۵/۳/۲۹)، (پیام به مناسبت افتتاح مجلس پنجم، ۱۳۷۵/۳/۱۱)

۲. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی پنجم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۵/۳/۲۹)، (بیانات در دیدار نمایندگان هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۲۷)، (بیانات در اولین دیدار با نمایندگان مجلس هشتم، ۱۳۸۷/۳/۲۱)، (پیام به مناسبت افتتاح مجلس هشتم، ۱۳۸۷/۳/۷)، (پیام به هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۷/۰۷/۰۴)

بکنید.» قصدش هم این باشد که به مردم آنجا بگوید «ببینید! من برای شما کار می‌کنم!» خطاست اگر خیال کنیم که این کار، در جلب محبت مردم نسبت به او اثر خواهد کرد. و دیدید که نکرده است. چیزی که می‌تواند دل مردم را به طرف ما جلب کند اگر جلب دل مردم لازم باشد؛ که البته لازم هم هست اخلاص لله است. (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی چهارم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۱/۳/۲۰)

***مسأله‌ی بعد، ترجیح مصالح کلی بر مصالح منطقه‌ای است؛ این هم از چیزهایی است که به زبان خیلی آسان است، اما در عمل خیلی مشکل است. بنده هم یک‌وقت در مجلس بوده‌ام و می‌دانم نمایندگی چگونه است؛ با مجلس هم که سالهاست سروکار داریم. مصالح منطقه‌ای را بر مصالح کلی ترجیح ندهید. (بیانات در دیدار نمایندگان هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۲۷)^۱

خ) تصمیم‌گیری مستقل با استفاده از کارشناسان

وقتی که ما می‌گوییم نمایندگان مجلس مستقل باشند، یعنی به تشخیص خودشان نگاه کنند. البته از کارشناسان باید مدد بگیرند. کارشناسان، هم در وزارتخانه‌ها و هم در دانشگاهها و هم در خود مجلس هستند ... اگر مجلس، مجلسی باشد که خود نماینده و کمیسیون فکر کند و تشخیص دهد و روی آن پا بفشارد و دولت را به دنبال خود بکشد، آن وقت این مجلس، مجلس کارآمدی خواهد بود که می‌تواند کشور را به بهترین وجهی اداره کند. (بیانات در دیدار با نمایندگان پنجمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۵/۳/۲۹)

د) تلاش مستمر و عدم تفاوت سال اول و آخر نمایندگی

***تا آخرین روز نمایندگی، شما نماینده هستید. سال آخر نمایندگی، با سال اول هیچ فرقی ندارد. حالا ما وارد سال آخر می‌شویم. جلسات سال آخر هم باید از همه جهت، مثل جلسات سال اول باشد. (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی پنجم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۴/۳/۸)

ذ) حضور منظم و به موقع در مجلس و کمیسیون‌ها

***آخرین مطلب، انضباط است. من این را عرض بکنم؛ خیلی از اوقات که در گذشته تلویزیون مجلس را نشان می‌داد و من صندلی‌های خالی را می‌دیدم، پای تلویزیون از مردم خجالت می‌کشیدم و احساس شرم می‌کردم! ما به این مردم گفته‌ایم پای صندوق بیایید؛ آن‌ها هم آمده‌اند و نماینده معین کرده‌اند؛ حالا چه دارد مطرح می‌شود؟ مطلب مهم. به

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است: (پیام به مناسبت افتتاح مجلس هفتم، ۱۳۸۳/۳/۶)

مجلس نگاه می‌کنید، می‌بینید چهار تا صندلی خالی است؛ یکی نشسته، پنج تا صندلی خالی است. بنده اینجا پای تلویزیون وقتی این صحنه را می‌دیدم، حقیقتاً احساس شرمندگی می‌کردم. این، بی‌انضباطی است و مطلقاً نباید این را برای مجلس برتافت. سر وقت حاضر شدن، در کمیسیون حاضر شدن، در صحن علنی حاضر شدن و کار کردن، خیلی مهم است. (بیانات در دیدار نمایندگان هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۲۷)^۱

۵- محور اخلاقی و شئون نمایندگی

الف) رعایت اخلاق و آداب اسلامی در بحث و انتقادات

* انتقاد و استیضاح حق مجلس است اما برخورد با متخلف با آرامی و طرح مسائل اخلاقی بهتر رفع اختلاف می‌کند تا با الفاظ نیش‌دار و مقابله کردن با یکدیگر. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۳)

* به فرض آنکه هیچ مقصدی جز حقیقی و جلوگیری از انحراف نباشد، در کیفیت ادای وظیفه و بیان اشکال می‌توان معیار الهی و نفسانی را تشخیص داد. معیار الهی آن است که اثبات مدعا مبنی بر استدلال و شواهد متقن باشد، و از کلمات نیشدار و اهانت‌آمیز و کردار ناروا مبرا باشد.... اگر انحرافی دیدید، نخست بدون سر و صدا دنبال تحقیق روید. پس از آنکه مسلماً معلوم شد، قبل از کشیده شدن به مجلس با طرف به گفتگو بنشینید، و مسأله را حتی الامکان با خود او حل کنید. اگر در این مرحله توفیق حاصل نشد، در کمیسیون مربوط او را بخواهید، و با کمک دوستان فیصله دهید. و اگر فیصله نشد و شخص مذکور می‌خواهد بر خلاف مصالح اسلام و کشور و ملت عمل کند و در انحراف پافشاری نماید، حفظ مصلحت عمومی و اسلام مقدم است بر حفظ مصلحت شخص، هر کس باشد؛ در این صورت تقاضا کنید و با استدلال و منطق، بدون کوچکترین اهانت، مطلب را عرضه کنید. و مهلت دهید تا در محیطی آرام و بی‌تشنج از خود دفاع کند. در این موقع مجلس به هر چه تکلیف قانونی و شرعی دارد عمل کند، بی‌کوچکترین توهین. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۶۷)

* من می‌خواستم که این مجلس یک معلم باشد از برای همه کشور، و برای مجلس‌های بعد و نسل‌های آینده، که کیفیت مشاوره و کلا باید این نحو باشد.... آقایان در یک محیط آرام مسائلی که دارند با آرامش بیان کنند. اختلافاتی که در دیدها دارند، در سلیقه‌ها دارند، اینها را با یک آرامش خاطر بیان کنند و حل و فصل کنند و راجع به مسائل کشور هم که در

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است (بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۴/۳/۸)، (بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۲/۳/۸)

آنجا می‌آید، باز هم با یک محیط آرام. در محیط آرام است که عقلها می‌توانند کار بکنند. (صحیفه امام، ج ۱۴، ص: ۳۶۶)

*از نمایندگان متوقع است که مراعات آداب اسلامی در محاورات بشود؛ و انگیزه آن یافتن حق و راه حل باشد و این امور در محیط دوستی و صفا چون بحثهای علمی در محیط مدارس فقهاتی که مقصود، یافتن واقعیت نه تحمیل عقیده است، آقایان را بهتر و آسانتر به حقیقت می‌رساند و مجادلات با حال غضب و عصبانیت انسان را از واقع دور می‌کند و چون مقصود از بحثها یافتن طریق هر چه بهتر برای خدمت به اسلام و کشور و ملت است و از عبادات و مقربات الهی محسوب است، حقاً لازم است از آنچه مخالف رضای خداوند متعال است اجتناب شود و محیط مجلس طوری باشد که علاوه بر یافتن راه صحیح برای شنوندگان، آموزنده اخلاق اسلامی و آداب انسانی باشد، که این خود یک عبادت دیگر است. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۶۶)^۱

*رعایت تقوا و اخلاق و ادب اسلامی در گفتگوها و مباحثات، از جمله‌ی مسائل مهم و قابل توجه نمایندگان و مجلس محترم است. نمایندگان عزیز باید توجه کنند که هر کار و گفتار آنان، در جامعه منعکس می‌شود و تأثیر سیاسی و اخلاقی ویژه‌ای بر فضای کشور می‌گذارد. بی‌گمان، هنگامی که در مذاکرات مجلس، نشانه‌های تقوا و راستگویی و پابندی به ارزشهای اخلاقی و حس مسئولیت مشاهده شود، فضای کشور به عطر این خصال پسندیده معطر خواهد شد. (پیام به مناسبت افتتاح چهارمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۱/۳/۷)^۲

*یکی از چیزهائی که در مجلس واقعاً نشانه‌ی سلامت است، پرهیز از تعرض به آبروی این و آن است. خب، یک منبری در اختیار شماست؛ این منبر، منبر عمومی است. شما وقتی حرف می‌زنید، پشت یک بلندگوی ملی دارید حرف می‌زنید؛ به گوش همه می‌رسد. اگر در این فرمایشاتی که شما در مجلس می‌فرمائید، مطلبی باشد که تعرض به آبروی کسی باشد، متهم کردن یک کسی باشد - ولو به نظر شما گناهکار است، لیکن گناهش ثابت نشده - یا تعرض به یک امری باشد که ولو اصلاً واقع هم باشد، وظیفه‌ی من و شما نیست

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۲۰۵)، (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۶۹)، (صحیفه امام، ج ۱۴، ص: ۳۶۸)

۲. (بیانات در دیدار با نمایندگان مجلس، ۱۳۹۲/۲/۸)، (بیانات در دیدار با نمایندگان مجلس، ۱۳۹۲/۲/۸)، (بیانات در دیدار نمایندگان مجلس نهم، ۱۳۹۱/۳/۲۴)

به آن بپردازیم؛ (بیانات در دیدار نمایندگان مجلس نهم، ۱۳۹۱/۳/۲۴)

ب) التزام به رعایت حدود شرعی و قانونی در نطق‌های پیش از دستور

* از امور لازم التذکر راجع به نطق‌های قبل از دستور است؛ چه بسا که ناطق احیاناً گمان کند بی‌قید و شرط و بی‌تعهد و تکلیف باید هر چه بخواهد بگوید، و به هر کس، چه حاضر جلسه و چه غایب، می‌تواند به اصطلاح حمله کند، و میزانی الهی و شرعی و اخلاقی در کار نیست و مسئولیتی حتی شرعی ندارد. و گاهی بعضی نطق‌ها موجب تأسف بسیار و تأثر است؛ و چه بسا که اهانت به یک مسلمان و مؤمن را به حد اعلی می‌کشاند و حیثیات انسانها را لکه‌دار می‌کند؛ و گاهی ارقام و اقلام بسیار از گوشه و کنار اعم از صحیح و فاسد جمع‌آوری می‌کند و با آبروی دولت و اشخاص، بلکه مجلس بازی می‌کند.... وکلای محترم در برخوردها و نطقها، که در همه جا منتشر می‌شود آموزنده اخلاق کریم انسانی و اسلامی باشند و مردم را به کیفیت سالم برخورد با یکدیگر آشنا سازند که این خود یک خدمت بزرگ به اسلام و مسلمین و بشریت است. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۴۶۹ و ۴۶۸)

پ) التزام به حفظ شئون نمایندگی

* مأمون نیست هیچ کس. امیدوارم که از این به بعد یک قدری توجه بکنند که این محیط مجلسی که نمایش داده می‌شود در همه کشور، و بعضی جاهای دیگر هم، یک طوری نباشد که وقتی این محیط در منظر مردم واقع شد، مردم از اینکه این وکیل را انتخاب کرده‌اند پشیمان بشوند. یک طوری نباشد که از آن راهی که همه مردم دنبال آن راه هستند کنار برود. (صحیفه امام، ج ۱۴، ص: ۳۷۹)

ت) حریص نبودن برای تصدی سمت نمایندگی

* حضرات روحانیون، از ائمه جمعه و جماعات یا سایر آقایان محترم، توجه کنند که شهرهای خود را از خدمتگزاران به ملت و بندگان صالح خدا خالی نکنند، که خدمت به مردم و رفع حاجات آنان و تربیت علمی و اخلاقی بندگان خدا، که شغل شریف روحانیت است، بر هر چیز مقدم است؛ مگر آنکه بدانند وجود آنها در مجلس برای خدمت به اسلام مفیدتر است. میزان در نظر همه ارزش خدمت باشد، نه خدای نخواستہ تحصیل مقام. (صحیفه امام، ج ۱۸، ص: ۳۳۷)

* ما به نمایندگی مردم در مجلس شورای اسلامی، به عنوان یک مسئولیت، یک ادای وظیفه و یک صحنه‌ی کارآمد برای خدمت نگاه کنیم. اگر شوقی هم به نمایندگی شدن هست،

به این خاطر باشد. اگر تلاشی هم در راه معرفی خود و بیان مطالب در باب خود و تلاش برای رسیدن به این میدان هست، برای این مقصود باشد ... برای رفتن به مجلس شورای اسلامی که کسی تلاش کند تا بتواند به اسلام خدمت کند؛ به مردم خدمت کند، و استعداد خود را در اینجا در معرض آزمایش الهی و مردمی قرار دهد. (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی چهارم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۱/۳/۲۰)^۱

ث) مردمی بودن

*** آقایان و خانم‌های نماینده سعی کنند مردمی بمانند. مردمی بودن هم فقط این نیست که انسان هرگاهی یک‌بار به محل انتخابات سر بزند. البته آن خیلی لازم است، باید رفت، سرزد، با مردم ملاقات کرد، منقطع از مردم نباید شد؛ در این شکی نیست؛ اما فقط این نیست! نباید ما در جمهوری اسلامی کمک کنیم به ایجاد یک طبقه‌ی جدید، یک طبقه‌ی برخوردار اشرافی جدید. نباید بگذاریم این کار انجام بگیرد. این هم با دستور و حکم و فرمان حاصل نمی‌شود، با دل، با ایمان، با انگیزه، شدنی است. (بیانات در اولین دیدار با نمایندگان مجلس هشتم، ۱۳۸۷/۳/۲۱)

ج) رعایت اخلاق تبلیغاتی و ندادن وعده‌های نشدنی

*** من با خود نماینده‌های محترم در دوره‌های مختلف وقتی مواجه شدم، به این‌ها گفتم: آقایان و خانم‌های نماینده! وظیفه‌ی نماینده این نیست که وعده‌ی عمرانی و فلان پروژه، فلان کار را در منطقه‌ی انتخابی خود به مردم بدهد؛ این‌ها کار اجرایی است، کار دولت است. (بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجتماع بزرگ مردم یزد، ۱۳۸۶/۱۰/۱۲)

*** در تبلیغاتشان ارزشهای نظام را ندیده بگیرند؛ همدیگر را تخریب نکنند و از دادن آمارهای سست بپرهیزند... وحدت ملی را خدشه‌دار نکنند. طوری نباشد که به خاطر جذب

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (مکتوبات، پیام به سمینار در پاکستان، ۱۳۷۱/۲/۲۰)، (پیام به مناسبت آغاز به کار هفتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳/۳/۶)، (بیانات در دیدار نمایندگان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۴/۳/۸)، (بیانات در دیدار نمایندگان دوره‌ی چهارم مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۱/۳/۲۰)، (بیانات در دیدار با نمایندگان دوره پنجم مجلس، ۱۳۷۵/۳/۲۹)، (پیام به مناسبت افتتاح چهارمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۱/۳/۷)، (بیانات در دیدار با نمایندگان و کارکنان مجلس شورای اسلامی، ۱۳۷۸/۳/۱۰)، (پیام رهبر معظم انقلاب به مناسبت آغاز به کار هشتمین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۷/۳/۷)، (بیانات در جمع مردم ورامین، ۱۳۸۲/۳/۲۲)، (بیانات در خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۱۳۷۸/۱۰/۱۸)، (بیانات در اجتماع مردم بجنورد، ۱۳۹۱/۷/۱۹)

یک دسته یا یک گروه، حرفی بزنند که وحدت ملت خدشه‌دار شود. وعده‌هایی که معلوم است نمی‌توانند به آن‌ها عمل کنند، به مردم ندهند. آنچه که در چارچوب قانون اساسی است و امکانات مملکت از امکان آن حکایت می‌کند، آن را به مردم بگویند ... تبلیغات پُرخرج هم نکنند. یکی از کارهایی که بنده - چه در تبلیغات انتخابات مجلس و چه در انتخابات ریاست جمهوری - همیشه نگران آن هستم، این است. نه خودشان تبلیغات پُرخرج کنند، نه به طرف‌دارانشان اجازه دهند. بعضی افراد ممکن است بگویند به ما ربطی ندارد؛ این کار پُرخرج را دیگران می‌کنند. شما بگویید نکنند (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران، ۱۳۸۰/۲/۲۸)^۱

۱. مشابه این معیار در این منابع نیز بیان شده است؛ (بیانات در خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران،

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود
را ایفا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir